

szanak és amelynek tanulmányozása azért is hálás feladata az *erdészeti meteorológiának*, mert károk és balesetek megelőzésére ad lehetőséget.

*

Zur Meteorologie der Windbrüche. Von Dr. *L. Aujeszky*.

Die durch Windbruch verursachten Schäden sind nicht unbedingt auf den dem Wind zugekehrten Bestandesrändern am grössten. Die gefährliche Saugwirkung des Windes gelangt in erster Linie auf der Leeseite zur Geltung. Die sog. „windgeschützten“ Lagen sind eben demzufolge oft sehr starken Windwirkungen ausgesetzt.

Als entsprechendste Vorkehrung gegen Windschäden ist die Anlage von nicht zu dicht gepflanzten Windmänteln zu betrachten.

*

Météorologie des dommages causés par le vent, par le Dr *L. Aujeszky*.

La succion dangereuse exercée par le vent s'observe du côté sous le vent; c'est pourquoi les rompis sont fréquente sur le bord des peuplements „à l'abri du vent“.

La meilleur moyen de briser la force du vent consiste à créer des rideaux d'arbres peu denses.

*

The meteorological causes of damage by windbreak. By Dr. *L. Aujeszky*.

The dangerous sucking effect of the wind is principally felt on the lee side of the stands, due to which circumstance the damage by windbreak is the greatest in so called „wind-sheltered“ places.

The most suitable method to break the force of the wind are rows of trees not too densely planted.

Vadászat — üzlet!

Ilyen címen jelent meg gróf *Csekonics* Endrének a Nimród Vadászujságban közzétett cikke, amelyben a vadászat elüzletesedését, a vadászatok közvetítése körül mutatkozó versengést teszi szóvá és ostorozza. Javaslatokat is tesz, amelyekkel kapcsolatban ő maga sem tartja kizártnak, hogy olyan ember is akadhat, aki azokat nem helyesli.

Nos, én is azok közé tartozom és pedig éppen a fent idézett cikk befejező mondatában foglalt igazság miatt: *ha egyszer a fegyvert kezünkből kiadtuk, akkor már késő!*

Hogy valaki a saját birtokán maga vadászik-e, avagy a vadat mással löveti le, hogy ez a más vendég-e, avagy olyan, aki a mulatságáért fizet, hogy az belföldi-e, vagy külföldi, azt mindenki ítélje meg úgy, ahogy akarja. Amint meg tudom érteni, hogy az olyan vadász, aki a vadászatban csak sportot lát, bírja pénzzel és idővel, megfoghatatlannak találja, hogy más a vadászatot jövedelmező üzletágnak tekinti, épp úgy nagyon természetesnek találom, hogy az a vadászati jogtulajdonos, akinek anyagi gondjai vannak (kinek nincs?), aki birtokának jövedelmezőségét minden adottság kihasználásával fokozni akarja, kiaknázza a vadászat, a vadlelövés iránti nagy érdeklődést és a vadászat bérbeadásával, vagy a ma szokásos vadlelövés kiadással magának akkora bevételt igyekszik biztosítani, amekkorát csak tud.

A „Vadászat Magyarországon“ ma divatban van. Divatba jött a külföldön Magyarországra jönni vadászatra, amint divatban van honfitársainknál is. Ezt legjobban az a körülmény bizonyítja, hogy mihelyt valaki állása, vagy meggazdagodása folytán megfelelő helyzetbe kerül, legközelebb ott szerepel a kapitális szarvasbikák elejtői között.

Hogy ezt a divatot kihasználják mindazok, akik szakértelmük, vagy összeköttetések folytán vadászat-közvetítéssel foglalkoznak, az a legtermészetesebb következmény. Addig kell ütni a vasat, amíg meleg. Érthető tehát az is, hogy amíg a vadászat-közvetítés jó üzlet, azt sok ember felkarolja és újabb és újabb „vadászati irodák“ alakulnak.

Csekonics gróf kifogásolja, hogy némely irodák túlzott, talán valótlan, vagy megvalósulhatatlan ígéretekkel csábítanak magukhoz üzletfeleket.

A mai kor a reklám jegyében él. Kezdve az elszakíthatatlan nadrágtól, amelyet egy tucat ember húz kétfelé és az máig sem repedt széjjel, — amint azt a Rákóczi-úti cég-tábla mutatja, végig a hirdetések egész vonalán, mindenki arról, amit értékesíteni akar, a legjobbat mondja, gyakran legjobb meggyőződése ellenére is.

Mindig voltak és lesznek megbízható és megbízhatatlan emberek, olyanok, akiknek szavára adni lehet és olyanok, kik arról ismeretesek, hogy mikor üzletről van szó, egy-két kisebb hazugságért nem mennek el a szomszédba. Ez kétségtelenül hiba és kívánatos volna, hogy ne így legyen. Az élet azonban, kivált amikor pénzről van szó, realitásra törekszik és saját maga elintézi az ilyen megbízhatatlan kiajánlókát. Talán lassan és nem egyszerre, de mindenestre eredményesebben és igazságosabban, mint azt bármely hatóság megtenni tudná. Gróf *Csekonics* javaslatainak kiindulópontja ugyanis, amit — azt hiszem helyesen — „a fegyvert a kézből való kiadásnak“ minősíték, az az elgondolás, hogy hatósági beavatkozás intézze el egész sorát a kérdéseknek és amelyek talán nem is egészen a vadászat üzleti értékesítésével kapcsolatosak, hanem azon messze túlmenően fontos kérdések.

Amikor gróf *Csekonics* a szerinte szükséges intézkedéseket felsorolja, önkéntelenül felmerül a kérdés, melyik szerv. milyen hatóság intézkedését tartja kívánatosnak. Bár nem jelöli meg pontosan, úgy vélem, hogy a földművelésügyi minisztériumra gondol, ami elég kézenfekvő is. Ennek, mindegyesem magasabb állami igazgatási szervnek, a közérdeket meg kell védenie és gondoskodni arról, hogy a közérdek kárt ne szenvedjen, ha az a magánérdekkel összeütközik. Ez a feladata a vadászati kérdésekkel szemben is fennáll. Nos, vizsgáljuk meg gróf *Csekonics* javaslatait a közérdek szempontjából nézve.

Gróf *Csekonics* azt kívánja, hogy a vadász-irodák száma ne legyen szaporítható, egyes vállalatok vadászati osztályai megszüntetendők.

Ha ezeket a ténykedéseket a közérdek szempontjából tekintjük, nehezen jutunk a gróf *Csekonics* által javasolt megoldáshoz. Hiszen a világgazdasági krízisben, amelynek alapoka a forgalom csökkenése volt, szinte örülni kell, ha minél többen törekszenek a forgalmat növelni, a népek közé emelt válaszfalakon rést ütni. Amikor az államháztartás egyensúlya egyike a legfontosabb problémáknak, a közérdek úgy kívánja, hogy minél több új adóalany keletkezzék.

Az államnak minden tiltó beavatkozása nélkül is van eszköze, amellyel biztosítani tudja, hogy olyan állapotok ne következzenek be, amelyek a közérdeket sértik.

Ez az igazságos és helyes adóztatás. Ezzel elejét lehet venni az irreális alapokon nyugvó vadászati irodák (ha ilyenek vannak) működésének, olyan verseny kifejlődésének, amely ártalmas lehet, nem egyes irodákra, hanem a közérdekre nézve.

Szintúgy nehéz a közérdek védelmével indokolni gróf *Csekonics*nak azt a kívánságát, hogy külföldi ne bérelhessen vadászterületet.

Kétségtelen, hogy lehetnek állambiztonsági okok, amelyek indokoltá tehetnek bizonyos területekre nézve ilyen korlátozást, vagy lehetnek egyének is, akiknek ilyen címen való elhelyezkedése nem kívánatos. Ilyen esetekben a közérdeknek tilalom alakjában is érvényesülni kell és ezért indokoltnak tartanám, hogy minden olyan vadászati bérszerződés, amelynél külföldi mint bérlő szerepel, a belügyminisztérium, mint legfőbb rendőrhatalóság jóváhagyására szoruljon. Máskülönbön azonban annak a viszonyosságnak az alapján, amelyet az a körülmény tesz indokoltá, hogy magyar vadászok is szívesen bérelnek a magyar impérium alá nem tartozó területen vadászatot, vagy vadlelövést, semmi okát nem látom annak, hogy külföldi egyén vadászbérlő ne lehessen.

Még kevésbbé tudom a közérdek védelmével kapcsolatba hozni gróf *Csekonics* azon javaslatát, hogy az eddigi bérlélövési területek újabb területekkel ne legyenek szaporíthatók. A gazdasági szabadság és az igazságosság alapját képező egyenlő elbánás kizárja azt, hogy valaki eltiltassék olyan értékesítési lehetőségtől, amely másnak meg van engedve, csak azért, mert ő azzal eddig nem foglalkozott.

Legellentéteesebb a közérdek védelmével azonban gróf *Csekonics* javaslatai közül az az elgondolás, hogy több vadaskert létesítése ne engedtessek meg.

A tulajdonjog szabad gyakorlása nevében tiltakozni kell ilyen megkötés lehetősége ellen. A szarvasállomány szaporodása és az ezáltal mindinkább fokozódó vadkár egyene-

sen indokolttá teszik, hogy a szarvas a károkozás lehetőségétől elzárható legyen. Senki sem tiltható el attól, hogy szomszédjait a vadkártól, saját magát a kártevés viselésétől úgy védje meg, ahogy akarja.

Ha vadaskert létesítésével kapcsolatban közérdekről szó lehet, akkor, gróf *Csekonics* javaslatával ellentétben, nagyon is indokolt volna megfontolás tárgyává tenni az ellenkező álláspontot. Szerintem indokolt esetekben kényszeríteni kellene a tulajdonost arra, hogy erdejét, melyben a szarvasok tartózkodnak, bekerítse. A magam részéről határozottan vallom ennek az álláspontnak az indokoltságát. Annak dacára, hogy bizonyos nehézséget okozhat annak a megállapítása, mikor alkalmazandó igazságosan a kényszer.

Hivatkozva azokra az eszmékre, amelyeket az Erdészeti Lapok-ban megjelent több cikkemben hangoztattam, azt hiszem nem csalódom, mikor azt állítom, hogy a vadkár kérdésének általam javasolt rendezésével a kényszerkerítés kérdése igazságosan elintézhető.

Kifejtett álláspontom ugyanis az, hogy a vadkár a vadászati jogtulajdonost terheli, vagyis azt, aki a vadászati jogot hasznosítja, tehát maga vadászik (vadásztat), vagy a vadászatot bérbe adja. A vadászati jogtulajdonos kizárólagos jogához tartozván annak a megállapítása is, milyen és mennyi vad legyen birtokán, indokolt esetben (ha a vadkár nagyobb, mint a vadászati jogból származó haszon) feljogosítandó még a tilalmi idő felfüggesztésével is arra, hogy a kárt okozó vadat kiirthassa. Ennek mikénti engedélyezésére, a kérdés elintézési módjára itt nem térek ki, hivatkozom az Erdészeti Lapok 1936. évfolyam III. számában közöltekre. Ha az irtás nem hoz eredményt, akkor az bizonyul be, hogy a kárt okozó vad idegenből jön. Ilyen károsodás megakadályozásának három módja van: a kár megtérítése, a vad kiirtása, vagy a vad elzárása. Ha a kérdéses szomszéd a kárt nem akarja megfizetni, a vadállományt nem hajlandó annyira csökkenteni, hogy az a szomszédba ne járjon, beáll az eset, amelyben, a körülmények hatósági megállapítása után, elrendelendő a határ (erdő) bekerítése.

A vadászatsportnak mai általános kedveltsége mellett

bizonyára sokan lesznek, akik megütköznek azon, hogy egy magát vadászembernek tartó valaki — ha bizonyos esetekre korlátozva is —, a vad irtását kívánja.

Ne felejtjük el azonban, hogy bár sok a vadász, *de még több a gazda*, akik érthető módon munkájuk gyümölcsét élvezni akarják és abban a vadban, amely azt elpusztítja, ellenséget látnak.

A vadkár-kérdés sürgős megoldást kíván. Szeretném soraimmal felhívni nemcsak az illetékes hatósági körök figyelmét erre a szükségességre, hanem vadásztársaim lelkiismeretét is felrázni, hogy itt az utolsó óra, amikor még olyan rendezés elérését remélhetjük, amely nem teszi a vadászatot teljesen tönkre.

Sólyom, a „Nimród Vadászujság“ szellemes tollú munkatársa, is foglalkozik a felvetett kérdésekkel és a bérelt vadászterületen üzleti célból való fokozott vadtenyésztés jogosultságát vitatja. Javaslatot is tesz és a bérelt vadászterületen fizető vendéggel való vadászatnak, valamint a vadfogásnak eltiltását kívánja.

Kétségtelenül igaza van *Sólyomnak* abban, hogy bérelt területen a fokozott vadtenyésztés a vadkár olyan megnövekedését eredményezi, amelyért a bérbeadó ellenszolgáltatást nem kap.

Alláspontom, hogy t. i. egyedül a vadászati jog tulajdonosa jogosult a területen élő vad mennyiségét megállapítani, ennek az igazságtalanságnak az orvoslására módot ad. Mert én a tulajdonos hozzájárulása nélkül a bérelt területen történő vadtenyésztést megakadályozandónak tartom, akár üzleti, akár csupán szórakoztatás a célja. Éppen ezért nem helyeslem *Sólyom* javaslatát, mert eltekintve attól, hogy a fizetővendéggel való vadászás tilalma alig ellenőrizhető, a javaslat a bérlő által szerzett jog mikénti használatára nézve olyan utakra tér, amelyek *per analogiam* más viszonylatban súlyos zavarokat okozhatnak.

Kétségtelen, hogy vadásztörvényünk sok tekintetben elavult. 54 év nagy idő. Óriási változás következett be hazánk vadállománya tekintetében és óriásit fejlődött mezőgazdasága. A vadkár kérdése az a sík, amelyen ez a két irányzat

találkozik. Itt az idő, hogy a törvény reformjával a vadkárkérdés a megváltozott viszonyoknak megfelelően az igazságosság és méltányosság érvényesítése jegyében rendeztessék.

Annak azonban, hogy ez a reform jó legyen, van egy előfeltétele: *a teljes elfogulatlanság* mindazoknál, akik a kérdéssel foglalkozni akarnak.

Put yourself in his place! Egy nagyon szellemes angol regény címe és jeligéje: „*Képzeld magadat a másik helyzetébe.*“ Ennek magunkra való alkalmazása egyszerismind biztosítéka elfogulatlanságunknak.

Ha tehát a külföldi vadászkiránduláson szívesen résztvevő vadász beleképzei magát annak a külföldi vadásztársának helyzetébe, kit a felvetett javaslatok ilyen szórákozástól eltiltani akarnak;

ha a szabadságát vadászással eltölteni akaró tisztviselő belegondolja magát annak a külföldi kartársának a helyébe, aki ugyanarra vágyódik, mint ő és arra otthonában a lehetőséget nem tudja megtalálni;

ha az olyan vagyoni viszonyok között élő ember, aki áldozhat azért, hogy vadászhasson, beleéli magát annak a helyébe, aki talán nehéz szívvel kénytelen lemondani arról, hogy maga vadászhasson, vagy akinek más kereseti lehetősége nincs, mint értékesíteni vadászati szakismeretét, vagy összeköttetéseit;

ha az a vadász, aki a vadban csak vadászati örömök szerzőjét látja, átérzi a gazda helyzetét, aki tétlenül kénytelen nézni, hogy más vadja hogyan pusztítja terményeit, munkájának gyümölcsét; végül

ha teljes elfogulatlansággal tudjuk megítélni a vadászattal összefüggő kérdéseket és ezt az elfogulatlanságot törekszünk érvényre juttatni:

akkor a jelen viszonyoknak megfelelő, jó és igazságos vadászati törvényreform megalkotását biztosíthatjuk.

Ma még kezünkben a fegyver, vadászok kezében, ma még meghallgatásra számíthatunk.

De jaj lesz akkor, ha a vadász-ügyek elbürokratizálódnak! Isten mentsen az olyan helyzet bekövetkezésétől, amelyet gróf *Csekonics* óhajt, hogy a vadászati problémák

és az ilyenekkel kapcsolatos magánjogi kérdések a napi politikai áramlatoktól befolyásolt hivatalos szervek diktatórikus hatáskörébe kerüljenek.

Magyarország földművelésügyi miniszterére és minisztériumának vadászati osztályára nagy feladat vár: a kezdeményezés, az előmunkálatok elvégzése, adatgyűjtés, vélemények meghallgatása, a reformjavaslat elkészítése.

Ezt várja tőle minden tárgyilagosan gondolkozó ember, akár gazda, akár vadász. .

A vadászat — üzlet! Nem tudom átlátni azt, mennyiben hiba, ha valaki üzletileg kihasználna egy vadászati adottságot. A hiba ott kezdődik, amikor az üzletnek más élvezi az előnyeit, mint az, aki hátrányait kényszerült viselni.

Ezt hivatott megelőzni a vadászati törvény reformja.

Báró Inkey Pál.

Die Jagd — ein Geschäft! Von Baron P. v. Inkey.

Graf E. von Csekonic sprach sich in einem Aufsatz gegen die geschäftsmässige Handhabung der Jagd aus und verlangte zwecks Beseitigung angeblicher Übelstände weitgehende behördliche Massnahmen.

Verfasser ist der Ansicht, dass der Jagdbetrieb letzten Endes auch ein Wirtschaftszweig sei, die Verwertung des Jagdrechts (Verpachtung, Abschuss) bedeutet also volkswirtschaftliche Vorteile und kann nicht beanstandet werden.

Wichtig ist nur, dass durch die Vermehrung des Wildstandes fremden Grundbesitzern kein tatsächlicher Schaden zugefügt wird.

Nachdem die dringende Regelung der Wildschadenfrage (Vorbeugungs-, bzw. Verhinderungsmassregel oder Schadenersatz!) bereits unumgänglich notwendig geworden ist, muss vor allem jedem Grundbesitzer das Recht zugestanden werden, seine Wirtschaft vom Wildschaden verhüten zu dürfen; es muss also dem Besitzer überlassen werden über die Höhe seines Wildstandes zu entscheiden. Weiters ist als Grundsatz auszusprechen, dass für den Wildschaden diejenige Person aufzukommen hat, die das Jagdrecht selbst ausübt oder es in irgendeiner Form verwertet.

Die sachliche Erwägung aller wirtschaftlichen, rechtlichen und sozialen Gesichtspunkte soll bei dem Entwurf des neuen Jagdgesetzes voll und ganz zur Geltung gelangen.

La chasse — une affaire, par le baron P. Inkey.

L'élevage du gibier étant une des branches de l'agriculture, on ne saurait s'élever contre la mise en valeur du droit de chasse (affermage du terrain, permis de tuer du gibier) tant que les tiers n'en subissent aucun dommage.

Il importe que la loi mette d'urgence ordre à la question des dégâts de gibier. La nouvelle loi devra poser en principe 1^o que tout propriétaire a le droit de fixer l'effectif du gibier sur ses terres et de se protéger ainsi contre les dégâts du gibier; 2^o que l'indemnité est due par la personne qui exerce la chasse ou qui en loue le droit sous une forme quelconque.

*

Shooting — a business! By Baron P. de Inkey.

Game breeding, being a branch of agriculture, no objection can be made to commercialising the shooting rights (leasing of the ground, shooting licences) as far as it does not cause an injury to another person.

The urgent legal regulation of damage by game is an inevitable necessity. But the new law has to state that: 1. it is the right of every landowner to determine the quantity of game he wil keep, thus also to control the damage; 2. liable to pay damages is any person, who either exercises his shooting rights himself or commercialises them.

Svédország példája.

Szaklapok hasábjain, gyűlések tárgysorozatán egyre többször visszatérő kérdés: *a nyersanyagpótlás*.

Mindinkább szaporodik a kutatók, statisztikusok adathalmaza, amely azt igazolja, hogy földünk ásványi kincseivel szemben fokozatosan nő az emberi igénybevétel és többé-kevésbé jól megalapozott becslések igyekeznek számot adni arról is, melyikből mennyi időre futja még.

Ma kétségtelenül az *olajprobléma* áll legélesebben az előtérben.

Energiagazdálkodásunk célkitűzéseinek tengelye a „*folyékony arany*“, amely óriási gazdasági és nemzetvédelmi jelentősége révén döntő szóhoz jutott a világpolitikában.

Pedig egyre döbbenetesebben közeledik felénk annak a valószínűsége, hogy az olaj napjai megszámoltattak.